

MED KRAFT ATT FÖRÄNDR OCH FOKUS PÅ DET VÄSENTLIGA

STRATEGIPROGRAM FÖR
REGION ÖSTERGÖTLAND 2020-2022

Förslag från (M) och (KD)
till regionstyrelsen 2020-11-11

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland	3
1.1 Ansvar i en osäker tid.....	3
1.2 Långsiktig hållbar ekonomi	3
1.3 Attraktiv arbetsgivare	4
2. Hälsa- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet	5
2.1 Vårdkrisen måste vändas	5
2.2 Enkelt att få vård i rätt tid	5
2.3 Effektiv och nära vård.....	5
2.4 Sjukvård av hög kvalitet	6
2.5 Öka digitaliseringstempot	6
2.6 Bra och jämlik hälsa för alla	6
3. Ett attraktivt Östergötland	8
3.1 Dynamiskt näringsliv	8
3.2 Strategisk kompetensförsörjning	8
3.3 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken	8
3.4 Regional kultur som når många	9
3.5 Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation	9
3.6 Attraktiv region att besöka och flytta till.....	9
3.7 En hållbar region i framkant	9

1. Ledarskap för ett ännu bättre Östergötland

1.1 Ansvar i en osäker tid

Coronapandemin har slagit hårt mot hela världen, mot Sverige och mot Östergötland. Aldrig har osäkerheterna varit så stora, och förutsättningarna varit så dåliga, som nu i pandemins spår. Vården har varit satt under hård prövning i arbetet att vårda Covid-19-patienter och för att rädda liv. Många människor har fått sin vård uppskjuten, vilket gör att redan långa vårdköer växt ännu mer.

Människor som har blivit av med sina jobb går nu en osäker framtid till mötes, samtidigt som företagare kämpar för att hålla verksamheten – kanske sitt livsverk – vid liv. Osäkerheten är mycket stor kring hur skatteintäkterna kommer att se ut kommande år.

Krisberedskapen har i allra högsta grad satts på prov under pandemin. Moderaterna och Kristdemokraterna har sedan tidigare drivit att Region Östergötland behöver se över och stärka sin krisberedskap och kontinuitetsplanering. Det arbetet behöver intensifieras, med lärdomar och erfarenheter från Coronapandemin.

Det finns också ljusglimtar i pandemins spår, inte minst en kraftfull innovationsutveckling. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har nu gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt. Det har också skett samverkan över gränser på ett helt annat sätt än tidigare, vilket är något att arbeta vidare med i ordinarie struktur.

Nu gäller det att få Östergötland på fötter igen. Det är nu det krävs politiskt ledarskap mer än någonsin. Det är också nu det krävs mod att förändra och det är nu det krävs fokus på det väsentliga.

1.2 Långsiktig hållbar ekonomi

För att kunna upprätthålla en god verksamhet krävs en långsiktigt hållbar ekonomi. Region Östergötland har under flera år haft en allt för hög kostnadsutveckling i förhållande till intäkterna. Det har medfört stora underskott i den sjukvårdande verksamheten, den utvecklingen måste brytas.

Det ekonomiska ansvaret innebär att säkerställa att Region Östergötland har en god ekonomi på lång sikt. En ekonomi som är hållbar över tid präglas av medvetna beslut om anpassningar för att möta framtida förändringar. Framtiden medför stora utmaningar i och med ökade behov och möjligheter i form av innovationer. Genom att skaffa sig kunskap om ekonomiska svagheter och styrkor kan agerande idag leda till en mer hållbar situation i framtiden.

Region Östergötland ska förvalta skattemedlen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt för att bedriva hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Detta gäller oavsett om verksamheten bedrivs i regionens regi eller av privata entreprenörer. Den geografi och demografi som Östergötland har innebär att vi bör kunna ligga på en låg skattenivå. Region Östergötland ska på sikt ha en skattesats som ligger på den nedre fjärdedelen i landet. Skatten ska, så snart det är möjligt, sänkas.

1.3 Attraktiv arbetsgivare

Region Östergötland ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare där många vill arbeta, studera och forska. Strukturerade och väl fungerande karriärmodeller ska bidra till att verksamhetens mål uppnås och till medarbetarnas kompetensutveckling genom yrkeslivet. Lönerna ska vara jämställda och konkurrenskraftiga, individuellt satta och påverkbara för en stark löneutveckling. En tydlig strategi behövs också för att öka möjligheten för särskilt yrkesskickliga till en lönekarriär över tid. Oskäligena löneskillnader mellan män och kvinnor ska inte finnas.

I strävan att säkra bemanningen för framtiden måste Region Östergötland som arbetsgivare beakta att den nya generationen medarbetare har andra värderingar än de äldre och därför gör andra prioriteringar i sina liv. Regionen måste även se till att göra arbetslivet hållbart så att man orkar arbeta ett helt yrkesliv.

Ett väl fungerande ledarskap är nyckeln till en väl fungerande organisation. Region Östergötland har sedan länge ett väl utvecklat arbete med ledarskapsutbildningar och stöd till chefer och ledare, men det behöver utvecklas och samlas tydligare. De stora förändringar som Region Östergötland har genomgått, både genom att just bli en region, men också all den förändring som sker i vården – både i Östergötland och i Sverige som helhet – kräver ett gemensamt fokus på ledarskap i hela organisationen. Därför behövs både utveckling av dagens chefer, men också av morgondagens. Vi vet hur centralt bra ledarskap är för en bra verksamhet och vi vet också vad motsatsen kan betyda. Det är därför extra viktigt att göra rätt från början även när det handlar om ledarskap. Ledarskapet i en politiskt styrd organisation som Region Östergötland börjar just i politiken, därför bör även de politiska ledarna involveras.

Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamheter. Beslut ska tas så patientnära som möjligt. Region Östergötland ska tillvarata medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande, som organisationens effektivitet.

2. Hälsa- och sjukvård med hög kvalitet och tillgänglighet

2.1 Vårdkrisen måste vändas

Från att ha varit bland de bästa i landet, både vad gäller tillgänglighet till vården och ekonomi, pekar kurvorna sedan flera år tillbaka dramatiskt åt fel håll. Den utvecklingen måste brytas – och det är bråttom.

Östgötarna ska kunna lita på att få rätt vård, i rätt tid, när man behöver den. Vi ser dessvärre att vårdens kostnader ökar i en takt som inte är hållbar, detta samtidigt som produktiviteten sjunker.

Vi tror inte att det finns några enkla eller snabba lösningar att vända utvecklingen. Vi tror heller inte att sjukvårdens problem främst är ekonomiska, utan vi tror istället på reformer som löser de organisatoriska systemfel som drabbar patienter i form av långa köer och medarbetare i form av dålig och stressig arbetsmiljö.

2.2 Enkelt att få vård i rätt tid

Sättet att kontakta vården har snabbt förändrats. Från att tidigare mest ha handlat om att ringa och vänta i telefonköer väljer nu allt fler att ha sin första vårdkontakt digitalt. Man ”googlar” sina symptom eller loggar in sig på en digital app för att få kontakt med vården, eller så ringer man exempelvis 1177. Man vet oftast inte var den läkaren eller sköterskan befinner sig, det är heller inte det viktiga. Att få ett snabbt svar på vad som är orsaken till problemet, eller att få ett recept eller ett intyg skrivet är det som är relevant. Det här ställer stora krav på vilken service och vilka tjänster som vården i Östergötland kan leverera. Vi vill att alla ska ha möjlighet att få kontakt med vården snabbt, oavsett om det handlar om digitala besök i form av videosamtal eller chatt, ett telefonsamtal eller ett besök på vårdcentralen eller sjukhuset.

De allra flesta har fortfarande sin första vårdkontakt med primärvården, det är därför extra viktigt att det är enkelt att komma i kontakt med sin vårdcentral, oavsett om man ringer, besöker eller använder sig av någon webbtjänst. Primärvården bör erbjuda flera och flexibla lösningar såsom ökade öppettider, kvälls- eller helgtider eller kontakt via telefon/internet. Var man än befinner sig ska man via digitala tjänster kunna ha kontakt med just sin vårdcentral, som känner patienten bäst och på det sättet kan behålla kontinuiteten i vården.

2.3 Effektiv och nära vård

För att sjukvården i framtiden ska kunna möta de demografiska förändringarna, använda kompetensen och andra resurser på rätt sätt och samtidigt klara medborgarnas krav och förväntningar behöver vården komma närmare medborgarna.

En god och nära vård ska bidra till en jämlik hälsa, med ett hälsofrämjande och proaktivt förhållningssätt som grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit mellan patienten och vården. Patientens upplevelse är central för vad som ska definieras som nära.

Nära vård innebär att vården och omsorgen ska ges nära befolkningen och, när så krävs, koppla samman resurser från kommuner, primärvård, rehabilitering, habilitering, tandvård och sjukhus utifrån individens behov med syfte att ge en god och sammanhållen vård och omsorg.

Primärvården får en stärkt roll i att koordinera och samordna vården runt den enskilde patienten. Att utveckla den nära vården handlar dock inte enbart om att tillföra resurser till vårdcentralerna. Utan också om att utveckla mobila team, avancerad hemsjukvård, den kommunala omsorgen och hemsjukvården, digitala tjänster, stöd till avancerad egen vård och olika typer av nära mottagningar som familjecentraler och ungdomsmottagningar.

2.4 Sjukvård av hög kvalitet

Hälso- och sjukvården i Region Östergötland ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Vetenskaplig evidens ska eftersträvas där sådan finns, så att vården med hänsyn till resursåtgång leder till hälsovinst. Vårdens inriktning ska vara personcentrerad, där individens behov står i centrum.

Länets tre stora sjukhus i Linköping, Norrköping och Motala, ska erbjuda akutsjukvård, öppen dygnet runt, med hög tillgänglighet och stor patientsäkerhet.

Regionen ska bedriva en universitetssjukvård av hög klass, i nära samverkan med sjukvårdsregionen och med Linköpings universitet. Det ska vara internationellt slagkraftig klinisk och transnationell forskning, med mötet mellan människa och teknik och samhällsnytta som ledord. Utvecklingen av universitetssjukvården är helt nödvändig för att kunna möta nivåstruktureringen av den högspecialiserade vården.

All verksamhet, oavsett storlek eller driftsform, ska hålla en hög vårdkvalitet. Det kräver en ständig utveckling av sjukvården. Vi vet att verksamheter som arbetar med både forskning och utbildning utvecklas i högre grad. Idag finns forskning och utbildning över hela länet och vi ser att man kan fortsätta att utveckla detta ytterligare.

Region Östergötland ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom life science-området.

2.5 Öka digitaliseringstempot

Coronapandemin har medfört en kraftfull innovationsutveckling i den svenska hälso- och sjukvården. Det som tidigare tog månader och år att genomföra har under krisen gått på några veckor. Digitaliseringen har tagit stora kliv framåt, vilket visar att det finns en enorm potential som inte har nyttjats. Digitala verktyg och digitala vårdbesök ska vara en naturlig och integrerad del av hälso- och sjukvården, där individens behov står i fokus istället för organisationens.

Digitalisering innebär stora möjligheter till kvalitetsförbättringar och effektiviseringar i hälso- och sjukvård, men kräver också säkra anpassningar av styrsystemet. Regionens ersättningsmodeller är i otakt med utvecklingen. Det behövs incitament för vårdgivarna att ge en sammanhållen och förebyggande vård över digitala och fysiska gränser, utan att uppmuntra till överutnyttjande.

2.6 Bra och jämlik hälsa för alla

En bra och jämlik hälsa är en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Omvänt finns ett samband genom att människors hälsa påverkas positivt om det finns möjlighet till bra utbildning och egen försörjning för alla. Sjukvården har här en särskilt viktig roll att förebygga ohälsa genom råd och information. Därutöver måste vården och omsorgen vara sammanhållen för att individen ska vara medskapare i sin hälsoutveckling i syfte att stärka den enskildes egenmakt över sin egen hälsa och sjukdom.

För att skapa en god hälsa och livskvalitet gäller det att vården ger samma chanser till alla, oavsett var man bor eller vem man är. Idag finns skillnader exempelvis i behandlingsmetoder, förskrivning av läkemedel och tillgänglighet. Genom att vården och regionen tydligare följer upp, analyserar och agerar kan dessa onödiga skillnader minska och fler få chansen till en god hälsa och livskvalitet.

De stora folksjukdomarna och de flesta kroniska sjukdomar är möjliga att förebygga genom att påverka ohälsosamma levnadsvanor. Riktat hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete är en förutsättning för att minska sjukligheten i befolkningen och behovet av vårdinsatser i ett längre perspektiv. Att anstränga sig och göra vad man kan för att ta hand om sin hälsa innebär att den som verkligen har behov av vård kan få det snabbare.

3. Ett attraktivt Östergötland

3.1 Dynamiskt näringsliv

Ett dynamiskt och välmående näringsliv är en grundsten för en attraktiv region. Det är genom fler företagare och växande företag som fler jobb växer fram. Genom en välfungerande tillväxt kan vi också satsa ytterligare resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten och livskvaliteten.

Vi vill fortsatt bygga på de styrkeområden som finns i regionen och på de innovativa arenor som visat sig så framgångsrika, ex. AI, visualisering, avancerade material och logistik. För att kunna ta ytterligare kliv framåt, inte minst när det gäller större nationella och internationella program, krävs en stark infrastruktur för innovation i regionen.

Genom tydliga strategier och genom att bidra till samverkan och mötesarenor kan Region Östergötland skapa förutsättningar för utvecklingen av näringslivet i hela länet. Det är viktigt med insatser som främjar positiva attityder till entreprenörskap hos unga.

3.2 Strategisk kompetensförsörjning

Att ha en utbildning och ett arbete är några av de viktigaste faktorerna för en god hälsa. Vi vet även att kompetensförsörjning är en grundförutsättning för en bra näringslivsutveckling. Region Östergötland ska därför arbeta aktivt med att skapa bättre matchning på arbetsmarknaden, med särskilt fokus på unga och nya svenskar. Detsamma gäller satsningar inriktade på det befintliga näringslivet, i synnerhet de små och medelstora företagen.

För att uppnå en långsiktigt god tillgång på arbetskraft, med rätt kompetens, är det ytterst angeläget att regionen etablerar ett starkare samarbete mellan kommuner, universitet, bildningsförbund och andra utbildningsanordnare.

Yrkeshögskolan är en snabb väg för många att komma i arbete och en viktig väg för arbetsgivare att hitta medarbetare som har ett kvalificerat yrkeskunnande. Det regionala samarbetet kring vuxnas utbildning behöver förstärkas.

3.3 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken

Kollektiv pendlingstrafik ökar när infrastruktur och trafikupplägg ger resenärerna god möjlighet till mobilitet. Då antar resenärerna den möjligheten. Vi vet också att befolkningen idag i Sverige, om möjligt, väljer sin bostadsort efter var man trivs och vill sätta sina rötter. Effekten av detta kan bli att behöva pendla för att ta sig till jobb, studier och fritidsintressen. Det offentliga måste då möta upp detta behov för att vara attraktiva i ett modernt samhälle. Med en väl fungerande infrastruktur och goda resmöjligheter binder vi samman länet och ökar vår arbetsmarknadsregion.

3.4 Regional kultur som når många

Region Östergötland är en viktig aktör för den regionala kulturen så som finansiär av länets främsta kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland. I konkurrensen mellan städer och mellan regioner är kulturen, liksom större idrottshändelser, viktig. Ett rikt kulturliv i Östergötlands gör det attraktivt för företag och medborgare att flytta hit.

Att ta del av kulturlivet, som publik eller genom eget utövande, är för många en väsentlig del i den personliga utvecklingen. Det är också viktigt att begreppet kultur inte bara rymmer det utbud av musik, teater och utställningsverksamhet, som traditionellt har ett omfattande offentligt stöd, utan även inkluderar nyskapande, experimentell verksamhet och ungdomskulturens olika former, inte minst för att förbättra möjligheterna till eget skapande på likvärdiga villkor för flickor och pojkar. Region Östergötland har därför en nyckelroll i att främja ett högkvalitativt kulturbud i hela regionen.

3.5 Stärkt folkhälsa genom friluftsliv och rekreation

För att stärka folkhälsan hos östgötarna behövs det bra möjligheter till friluftsliv och rekreation. Därför ska Region Östergötland aktivt arbeta med att ge förutsättningar för företag, organisationer, föreningar och kommuner att kunna starta och utveckla olika verksamheter inom natur- och friluftsområdet samt aktivt arbeta för att öka invånarnas kunskap om natur- och kulturmiljö. Region Östergötland ska vidare arbeta för att utveckla vandringsleden Östgötaleden, i samverkan med länets kommuner och de föreningar som ansvarar för ledens skötsel.

3.6 Attraktiv region att besöka och flytta till

Region Östergötlands attraktivitet påverkar in- och utflyttning, invånarnas självbild, företagsetablering och besöksnäringens möjligheter. Att verka för en växande besöksnäring är strategiskt angeläget för den samlade regionala utvecklingen. Konkurrensen om nationell och internationell uppmärksamhet är stark.

I Östergötland och i regionens omedelbara närhet finns några riktigt starka nationella besöksmål, däribland Kolmårdens Djurpark, Göta Kanal och Astrid Lindgrens Värld. Region Östergötland bör också, i samverkan med kommuner, främja ytterligare externa etableringar av familjeinriktade besöksmål i Östergötland.

Ett annat sätt att synas och få uppmärksamhet – i syfte att göra regionen mer känd – är att etablera fler återkommande arrangemang som lockar många besökare, utöver de som redan finns. Det kan handla om kultur, idrott, mässor, konferenser och annat som kan knytas an till regionens identitet. Besökare i vårt län som får positiva upplevelser bidrar till att sprida bilden av en attraktiv region.

3.7 En hållbar region i framkant

Hållbarhetsperspektivet ska genomsyra hela Region Östergötlands arbete och verksamheter. Det handlar om en balans mellan miljöhänsyn, ekonomi och sociala frågor.

Region Östergötland ska vara ett föredöme i miljöarbetet, bland annat genom att minska vårt avfall och genom hållbara investeringar och byggnationer, med positiva effekter för regionens ekonomi och miljö.

Vi ska stödja satsningar som främjar produktion av förnybar energi, vilket gör vår region mer robust mot förändringar i omvärlden. Det skapar i sin tur goda livsvillkor även för framtiden. FN:s Agenda 2030 ska vara vägledande i Region Östergötlands hållbarhetsarbete.